

Med Skaansomhed!), og det sagde han, for at møde dem, der havde bebrejdet ham, at han gjorde en Udfordring; men det var mere end Skaansel at sige til os: kom med Forslaget, at vi deraf kunne lære, hvad Folket tænker derom, og, har han sagt dette den første Gang, saa undrer det mig, at han ikke bejder os at gaae et Skridt videre, for at han yderligere kan lære, igiennem Forsamlingen her, hvad Folket tænker om det, ikke alene i dets Almindelighed, men ogsaa i de enkelte Dele, thi en væsentlig Deel af Indvendingerne har han jo hentet fra de enkelte Deles Betragtninger. Dersom han den første Gang havde modsat sig det, dersom han den første Gang havde tiltroet sig at kunne vide, hvilke Folkets Tanker vare, uden at høre det omtale her i Forsamlingen, saa forstod jeg, at han nu ogsaa var nøiagtig og sagde: dengang sagde jeg: gaae ikke videre, og nu gjen tager jeg det; men naar det ærede Ministerium igiennem hans Mund den første Gang har udtalt sig saaledes, at det ønskede at vide hvad Folket meente, førend det havde nogen Idee om, hvorledes det skulde opfatte Folket, saa synes jeg, at han ogsaa skulde lade Folket blive ved at tale til ham paa det næste Stadium; han vilde da vist ogsaa lære Meget af Enkelthederne af det, som han synes at tvivle om endnu skulde være det Rette, thi jeg kan ikke antage Andet, end at den overordentlige Tilbageholdenhed, som han kalder det conservative Element, den conservative Fremførd, netop ligger i Sagnet af Viden om hvad han vil gjøre i Enkelthederne. Har han først eengang stemplet denne Forsamling til at være sit Regjerings-universitet, saa seer jeg ikke, hvorfor han ikke skulde blive ved at høre Forelæsningerne igiennem (Munterhed). Den ærede Minister og en anden æret Ven, som sidder her i Nærheden af mig, have, uden bestemt at udtale det, ført Sagen til et Standpunkt, hvor den trænger til at blive omtalt. Det ærede Medlem, som sidder her i Nærheden, har ofte opstillet en fra min forskjellig Anskuelse mod mig, forresten have vi jævnlig været samstemmende; han er en Forsvarer af det, man kalder Statsæenhed, han betragter det som en nødvendig Betingelse for at udvikle et Statsliv, han holder paa det hele bureaukratiske Maskineri, som jeg kalder det,

og han har været en Umme for det igiennem den Pensionsslov, som endnu er under Behandling.

Den ærede Minister lod ikke utydeligt forstaae, at han i Grunden stillede sig paa det samme Standpunkt, og jeg indrømmer tilfulde, at det, som især bringer mig til at staae med et Forslag som dette, er, at jeg er overbevist om, at vor Stats Grundtonde er dette Overmaal af Bureaukratie, og jeg skal prøve paa at bringe de Herrer til at indsee, at Bureaukratiet i det nuværende Europa er saa langt fra at være Statens Stotte, at det er det, der undergraver Staterne (Hør!). Jeg vil spørge de Herrer: hvorfra udgik det Oprør, som plager og plager vor Stat i dette Dieblis, og hvor stode de vigtigste af de Mænd, som nu spille de vigtigste Roller deri? De stode midt inde i Kongens Raad, de stode midt inde i Regjeringen, og det var denne hele, hele Masse af Folk, forskjælede Folk, som have skabt vor Ulykke her; men man seer ofte ikke det, som ligger i Nærheden, man maa hente Beviserne længere borte. Men da vil jeg spørge Dem: naar De gennemgaaer de Bevægelser, som ere foregaaede i Nabolandene i den seneste Tid, og hvoraf vi have lidt ikke saa lidt, om det var Folkene, som der bevægede sig, om det var de af Folket frit valgte Mænd, som satte sig op mod Kongemyndigheden og Prærogativerne, eller om det var den samme Klasse af Menneker, som paa Statens Beføstning og ved Statens Midler er bleven dens Tjenere og har arbejdet paa at benytte sin Stilling til at gjøre sig til Statens Herrer (David leer). Det ærede Medlem for Kjøbenhavn leer, men det er virkelig ikke Brød at grine af. (David: Naar jeg faaer Ordet, skal jeg svare). Jeg troer, at, naar man vil undersøge Sagen alvorligt, saa ligger det i Tingenes Natur, at det maa komme saaledes. En Stat, hvori Kongemagten udvikler sig, og hvor den til sine Hjælpere bruger dem, som den troer er de dygtigste Mænd, saaledes som det skeete i Europa, dengang Kongemagten brød med Aristokratiet, den vil lidt efter lidt ikke kunne fyldestgjøre disse Mænd og deres mange Fordringer (Hør!); denne Stat bliver ved at udvikle de samme Regjeringsmidler i det Uendelige, den vil stedse regjere bedre og bedre, og til at regjere bedre